

Bruxelles, 20. ožujka 2023.
(OR. en)

7264/23

COASI 59
ASIE 26
CFSP/PESC 417
COHAFA 31
DEVGEN 60
SUSTDEV 44
COPS 125
POLMIL 50
MIGR 90

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	20. ožujka 2023.
Za:	Delegacije

Br. preth. dok.:	7191/23, 7234/23
Predmet:	Afganistan – zaključci Vijeća (20. ožujka 2023.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o Afganistanu, koje je Vijeće odobrilo na 3941. sastanku održanom 20. ožujka 2023.

Zaključci Vijeća o Afganistanu

1. Europska unija ponovno potvrđuje svoju principijelnu predanost miru i stabilnosti u Afganistanu te pružanju potpore njegovu stanovništvu. Stabilan Afganistan u interesu je cijele međunarodne zajednice kako bi se spriječili regionalna nestabilnost, terorističke prijetnje, prisilno raseljavanje i nezakonite migracije.
2. EU ponovno potvrđuje važnost i valjanost mjerila iz zaključaka Vijeća od 15. rujna 2021. za politike i djelovanja za vrijeme privremene vlade koju su imenovali talibani. EU još jednom poziva talibane da u interesu afganistanskog stanovništva poštuju, štite i ostvaruju sva ljudska prava, da se bore protiv kršenja i povreda ljudskih prava, da uspostave uključivu i predstavničku vladu, da spriječe da Afganistan služi kao uporište terorizma ili da se terorizam iz njega financira ili izvozi, da osiguraju neometan i nediskriminirajući pristup humanitarnoj pomoći te da nastave omogućavati sigurna, zaštićena i uredna putovanja u Afganistan i iz njega.
3. EU izražava žaljenje zbog toga što su, otkako je u kolovozu 2021. svrgnuta ustavna vlada, talibanski postupci i odluke, suprotno obvezama, doveli do dramatičnog pogoršanja stanja ljudskih prava te političke, gospodarske i humanitarne situacije afganistanskog stanovništva, posebno žena i djevojčica. To uključuje stalna i sustavna kršenja građanskih, političkih, socijalnih, gospodarskih i kulturnih prava afganistanskog stanovništva priznatih međunarodnim ugovorima kojih je Afganistan država stranka. Talibani snose isključivu odgovornost za posljedice svojih djela, naredbi i odluka te za manjak svojeg domaćeg i međunarodnog legitimiteta.

4. EU je uznemiren izvješćima o sustavnom kršenju ljudskih prava, posebno žena, djevojčica i dječaka, pripadnika etničkih i vjerskih manjina, LGBTI osoba, boraca za ljudska prava, novinara i drugih medijskih djelatnika, bivših pripadnika sigurnosnih snaga i političara, unatoč takozvanoj amnestiji koju su najavili talibani, te ga oštro osuđuje. Mora se osigurati preuzimanje odgovornosti za kršenja i povrede ljudskih prava te kršenja međunarodnog prava. U tom pogledu EU podsjeća da je Afganistan stranka Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda. EU i njegove države članice spremni su razmotriti aktivaciju mehanizama odgovornosti kako je predviđeno u ugovorima o ljudskim pravima kojih je Afganistan država stranka.
5. Institucionalizacija sveobuhvatne i sustavne rodno uvjetovane diskriminacije koju provode talibani ozbiljan je razlog za zabrinutost i u svijetu je dosad neviđena. EU oštro osuđuje odluke talibana koje su dovele do općeg pogoršanja položaja žena i djevojčica njihovim isključivanjem iz javnog života i uskraćivanjem njihovih ljudskih prava, uključujući prava na obrazovanje, rad i slobodu kretanja. Diskriminirajućom odlukom da se ženama zabrani rad za nacionalne i međunarodne nevladine organizacije talibani onemogućuju isporuku humanitarne pomoći afganistanskom stanovništvu i potporu za njegove osnovne potrebe, a od kolovoza 2021. odgovorni su za daljnje pogoršanje teške humanitarne i gospodarske situacije u zemlji.
6. U tom kontekstu, podsjećajući na Zaključke Vijeća o ženama, miru i sigurnosti od 17. prosinca 2018. i 14. studenoga 2022., EU ponovno potvrđuje svoju predanost rodnoj ravnopravnosti i rodno osjetljivom djelovanju, među ostalim osiguravanjem preuzimanja odgovornosti za sve oblike diskriminacije i nasilja nad ženama i djecom te doprinošenjem njihovu suzbijanju.

7. EU ponovno ističe svoju nepokolebljivu predanost podupiranju potpunog sudjelovanja svih Afganistanaca, među ostalim žena i djevojčica te pripadnika etničkih i vjerskih manjina, u svim sferama života u Afganistanu. EU poziva talibane da hitno ponište svoje represivne odluke, uključujući one kojima se ograničava obrazovanje žena i djevojčica te njihovo potpuno, ravnopravno i smisljeno sudjelovanje u javnom životu. Ograničavanje pristupa žena i djevojčica obrazovanju imat će dodatan razoran učinak na gospodarstvo i razvoj Afganistana.
8. EU je spreman donijeti dodatne ciljane mjere ograničavanja protiv onih koji su odgovorni za teška kršenja i povrede ljudskih prava. Te mjere ograničavanja osmišljene su tako da ne utječu negativno na afganistansko stanovništvo i reverzibilne su.
9. U skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti i Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2250 o mladima, miru i sigurnosti te kasnijim relevantnim rezolucijama UN-a, EU podsjeća na ključnu ulogu žena i mladih u sprečavanju i rješavanju sukoba, mirovnim pregovorima, izgradnji i očuvanju mira, humanitarnom odgovoru i obnovi nakon sukoba te naglašava važnost njihova ravnopravnog i potpunog sudjelovanja u svim naporima koji se ulažu u održavanje i promicanje mira i sigurnosti.
10. EU i njegove države članice nastavit će prenositi glas afganistanskih žena, među ostalim u okviru inicijative „Hear Us” i Foruma afganistanskih žena na vodećim položajima koji podupire EU, čime će se međunarodnoj zajednici pružiti prilika da sasluša njihovu perspektivu i da je uzme u obzir pri donošenju međunarodnih politika u vezi s Afganistanom.

11. EU oštro osuđuje zabranu rada žena za nacionalne i međunarodne nevladine organizacije te poziva talibane da odmah ukinu svoju odluku. Kao jedan od glavnih pružatelja pomoći afganistanskom stanovništvu EU je i dalje predan nastavku pružanja pomoći kako bi se ublažila teška humanitarna i socioekonomska kriza. EU je spreman pružiti humanitarnu potporu, potporu za osnovne potrebe i potporu egzistenciji u okviru principijelnog pristupa u skladu s međunarodnim pravom, uključujući međunarodno pravo o ljudskim pravima i međunarodno humanitarno pravo, pridržavajući se pritom humanitarnih načela i, osobito u ovoj fazi, na temelju vodećih načela i očekivanja donatora u vezi s humanitarnom pomoći.
12. EU-ov principijelni pristup posebice podrazumijeva da se pomoć može nastaviti ako žene mogu smisleno sudjelovati u njezinu pružanju i ako one i dalje budu njezine korisnice na temelju pristupa nenanošenja štete i nediskriminacije, u duhu načela „žene ženama”, uz istodobnu zaštitu sigurnosti korisnica. Žensko osoblje na koje se odnosi zabrana ne bi trebalo biti zamijenjeno. U slučajevima kada se aktivnosti ne mogu nastaviti u skladu s EU-ovim principijelnim pristupom, preispitat će se potpora EU-a tim aktivnostima. U tom će se pogledu uspostaviti snažan mehanizam praćenja. EU poziva talibane da poštuju međunarodno humanitarno pravo, neutralnost, neovisnost i nepristranost operacija u vezi s humanitarnim i osnovnim potrebama te da zajamče da svi humanitarni radnici, uključujući sve žensko osoblje, mogu nastaviti sudjelovati u pružanju pomoći te uživati slobodan i neometan pristup cijelom državnom području.
13. EU će nastaviti svoju nepokolebljivu potporu afganistanskim neovisnim medijima, organizacijama civilnog društva, uključujući one koje se bave ljudskim pravima i pravima žena, te borcima za ljudska prava, unatoč zatvorenom i rizičnom prostoru u kojem djeluju.
14. EU blisko surađuje sa svim regionalnim i međunarodnim partnerima te ističe ključnu ulogu UN-a u Afganistanu. EU će nastaviti pružati punu potporu Misiji Ujedinjenih naroda za pomoć Afganistanu (UNAMA) u okviru njezina sveobuhvatnog mandata sa snažnom komponentom ljudskih prava, kako je navedeno u Rezoluciji Vijeća sigurnosti 2678 (2023), kao i radu posebnog izvijestitelja UN-a za stanje ljudskih prava u Afganistanu.

15. Vijeće pozdravlja prisutnost EU-a u Kabulu, čime se jača isporuka pomoći, prati politička, sigurnosna, gospodarska i humanitarna situacija, olakšavaju operativna koordinacija i kontakti s provedbenim partnerima i afganistanskim stanovništvom te održava potrebna operativna suradnja s *de facto* vlastima, a da im se pritom ne prizna legitimnost. Svojom prisutnošću u toj zemlji EU će i dalje davati prednost izravnoj potpori afganistanskom stanovništvu i suradnji s njime, uključujući olakšavanje slobodnog i sigurnog prolaza za Afganistance i Afganistanke koje bi mogle primiti države članice EU-a.
16. Vijeće podsjeća na važnost rada posebnog izaslanika EU-a za Afganistan u pogledu prenošenja stajališta EU-a u dijalozima s regionalnim i međunarodnim partnerima te širokim rasponom dionika u Afganistanu i inozemstvu te u okviru kontakata s *de facto* vlastima, u bliskoj suradnji s državama članicama. EU i njegove države članice ponovno ističu važnost nastavka dijaloga i suradnje sa svim regionalnim i međunarodnim partnerima radi promicanja stabilnog, sigurnog i prosperitetnog Afganistana. Redoviti dijalog EU-a i srednjoazijskih partnera o Afganistanu i suradnja sa susjednim zemljama Afganistana, zemljama s muslimanskom većinom, Organizacijom islamske suradnje i zemljama Zaljeva, u skladu sa Zajedničkom komunikacijom o strateškom partnerstvu sa Zaljevom od 18. svibnja 2022., i dalje su prioritet. U tom pogledu EU pozdravlja odlučne izjave međunarodne zajednice, posebno Organizacije islamske suradnje, o obrazovanju žena i djevojčica.
17. EU je ozbiljno zabrinut zbog prisutnosti i operacija terorističkih skupina u Afganistanu, uključujući Islamsku državu u pokrajini Horasan (ISKP) i Al Qaidu. EU osuđuje kontinuirane terorističke napade na afganistansko stanovništvo, posebno na pripadnike etničkih i vjerskih manjina i na međunarodnu zajednicu u Afganistanu, kao i napade na susjedne zemlje. Afganistan ne bi trebao ponovno služiti kao uporište terorizma i nasilnog ekstremizma, u njemu se ne bi trebalo provoditi planiranje ili osposobljavanje u vezi s njima, oni se iz njega ne bi trebali financirati ili izvoziti u druge zemlje niti bi Afganistan trebao prijetiti drugim zemljama ili ih napadati. U tom pogledu EU podsjeća na nedvosmislen zahtjev da talibani prekinu sve izravne i neizravne veze s terorizmom i ponavlja da su talibani odgovorni za suzbijanje terorizma. EU je i dalje predan provedbi akcijskog plana EU-a za borbu protiv terorizma u Afganistanu i Rezolucije VSUN-a 2593 (2021).

18. EU i njegove države članice spremni su dodatno ojačati svoju potporu susjednim zemljama Afganistana i partnerima u široj regiji u sprečavanju negativnih učinaka prelijevanja, uključujući izvoz terorizma, nasilnog ekstremizma i vjerske radikalizacije. EU će u bliskoj suradnji s državama članicama poboljšati redovita savjetovanja o borbi protiv terorizma s dotičnim partnerima i susjednim zemljama s pomoću bilateralnih, regionalnih ili multilateralnih foruma/formata te će nastaviti podupirati jačanje njihovih kapaciteta za sprečavanje i borbu protiv terorizma i nasilnog ekstremizma.
19. EU je zabrinut zbog proizvodnje droge, trgovine drogom i zabilježenog porasta uzgoja opijumskog maka koji bi mogli imati teške potencijalne zdravstvene i sigurnosne posljedice u Afganistanu, susjednim zemljama i zemljama tranzita te Europi.
20. EU je nadalje zabrinut zbog rizika od širenja malog i lakog oružja te streljiva u Afganistanu i šire te stoga pozdravlja mandat Misije Ujedinjenih naroda za pomoć Afganistanu (UNAMA) za potporu regionalnim i međunarodnim naporima u sprečavanju i suzbijanju nezakonite trgovine malim i lakim oružjem, njegova destabilizirajućeg gomilanja i njegova preusmjeravanja u Afganistanu i regiji, te poziva na daljnju potporu aktivnostima u tom pogledu.
21. EU prepoznaje rizik da bi daljnje pogoršanje humanitarnih i sigurnosnih uvjeta moglo prisiliti više ljudi da napusti Afganistan, što bi moglo dovesti do povećanog prisilnog raseljavanja i stoga snažno negativno utjecati na napore u borbi protiv trgovine ljudima i sprečavanje nezakonitih migracija. Praćenje migracijskih tokova i rizika od povećanja trgovine ljudima, krijumčarenja migranata te nezakonitih migracija i njihove moguće instrumentalizacije, među ostalim za hibridne prijetnje, trebalo bi se nastaviti putem postojećih mreža i dodatno ojačati. U okviru pristupa Tim Europa EU će nastaviti surađivati s trećim zemljama, posebno susjednim zemljama i zemljama tranzita koje su domaćini velikom broju afganistanskih migranata i izbjeglica, te ojačati potporu tim zemljama kako bi se povećali njihovi kapaciteti za pružanje zaštite, dostojanstvenih i sigurnih uvjeta prihvata i održive egzistencije za izbjeglice i zajednice domaćine.

22. Pružanje zaštite borcima za ljudska prava i drugim ugroženim Afganistancima i Afganistankama i dalje je prioritet EU-a. EU i njegove države članice nastavit će na dobrovoljnoj osnovi pružati siguran put ugroženim osobama, uglavnom u okviru preseljenja i humanitarnog prihvata.
 23. Vijeće poziva visokog predstavnika EU-a i Komisiju da osiguraju da se stajalište EU-a prenese svim akterima u Afganistanu, kao i našim regionalnim i međunarodnim partnerima.
-